

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Jany Havlákové
Problematika omisivních deliktů v trestním právu

I.

Téma zpracovávané rigorózní práce o rozsahu 110 stran je aktuální a teoreticky závažné.

Problematika opomenutí, tradičně vykládaná ve spojitosti s objektivní stránkou trestného činu, náleží k těm teoreticky náročným otázkám obecné části trestního zákoníku. Opomenutí vedle konání představuje jednu ze dvou základních forem lidského jednání. Člověk může navenek projevit svou vůli buď tak, že koná (jedná komisivně), anebo naopak tak, že něco opomíjí, tedy jedná omisivně. Primární rozdíl mezi konáním a opomenutím chápe naše nauka i praxe v tom, zda pachatel činí tělesný pohyb, potom jedná, anebo zda jde o vůli řízené zdržení se svalového pohybu, potom jde o opomenutí. Současný trestní zákoník z roku 2009 v ustanovení § 112 tr. zák. říká, že jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, v důsledku dobrovolného převzetí povinnosti konat nebo vyplývala-li taková jeho zvláštní povinnost z jeho předchozího ohrožujícího jednání anebo k němuž byl z jiného důvodu podle okolností a svých poměrů povinen.

Jinak řečeno opomenutí je zde vždy, jestliže pachatel měl zvláštní povinnost konat, přičemž tzv. pravé omisivní delikty tuto povinnost v sobě obsahují, kdežto nepravé omisivní delikty stojí na tzv. zvláštní povinnosti konat a problémem je, co má být pramenem této zvláštní povinnosti konat.

Rigorozantka v závěru píše, že celkovým cílem její práce bylo seznámit čtenáře jak se základními aspekty opomenutí v trestním právu, tak s vnímáním (snad lépe s řešením) diskutabilních problémů, které v souvislosti s opomenutím mohou vznikat. Jelikož se jedná o institut veřejnosti spíše opomíjený, bylo nezbytné na něj upozornit, píše autorka. Autorka rovněž věří, alespoň tak tvrdí na straně 110, že její práce bude přínosem nejen laické, ale i odborné veřejnosti. K tomu jen letmou zmínku: rigorózní práce je především prací odbornou, má to být odborný text na dané téma. Cílem tedy není poučení laické veřejnosti, ale juristický rozbor daného tématu.

Doktorandka pracovala s dostatečným okruhem odborných literárních pramenů, na které správně v textu odkazuje. V dostatečné míře používala i odbornou literaturu. Nechybí abstrakt v cizím jazyce a seznam klíčových slov. Relativním nedostatkem rigorózní práce je větší

závislost autorky na použitých pramenech, nicméně jako celek práce představuje samostatné odborné dílo.

K internetovým zdrojům je třeba poznamenat, že autorka u nich neuvádí přesné datum a čas zobrazení příslušných webových stránek, což charakter tohoto pramenu vyžaduje. Stejně tak by měla být uvedena celá internetová adresa (kompletní doména).

Obsah práce působí uceleně a podává dobrou představu o struktuře práce.

Práce je rozdělena do úvodu, pěti kapitol, dále strukturovaných a závěru. Autorka postupně pojednává o historických důvodech vývoje trestnosti opomenutí, dále rozebírá základní pojmy daného tématu (konání, opomenutí, zvláštní povinnost konat etc.), rozebírá některé čistě omisivní trestné činy, například neposkytnutí pomoci, zanedbání povinné výživy a jiné. Ve druhé části práce srovnává právní úpravu českou s právní úpravou Velké Británie a s právní úpravou německou.

Osnovu práce považují za správnou a logickou, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují.

II.

Těžiště juristické části práce by mělo být v rozboru příslušných skutkových podstat uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku, zejména pokud jde o trestné činy čistě omisivní a tzv. nepravé omisivní trestné činy.

Autorka postupně rozebírá klíčové trestné činy, přičemž se zaměřuje nejen na rozbor znaků příslušné skutkové podstaty daného trestného činu, ale zabývá se i relevantními problémy procesními, zejména nelehkou otázkou totožnosti skutku v tom kterém případě. Poctivě rozebírá zejména odpovědnost garanta konat za účelem odvrácení škody hrozící chráněnému právnímu statku, jež má chránit nebo nad ním dohlížet. Odlišuje jej od pouhé obecné povinnosti konat, jejíž porušení odpovědnost za újmu nezakládá.

Výklad uvedených trestných činů je podrobný, autorka vykládá znaky základní i kvalifikované skutkové podstaty daného trestného činu. Její výklad je na úrovni komentářového výkladu. Ostatně z četných podobných pramenů (vedle konstantní judikatury) autorka především čerpá. Její rozbor je věcně správný, přiléhavý, dostatečně podrobný a obecně srozumitelný.

V závěru práce rigorozantka shrnuje poznatky, ke kterým dospěla. Opakuje názory, s kterými sympatizuje a které v literatuře publikoval autor Pavel Kučera, o nevhodnosti a členění omisivních trestných činů.

Kritizuje ustanovení § 112 tr. zák., které podle ní klade velký důraz na prameny zvláštní povinnosti konat, ale vůbec se neohlíží na funkci, tedy na obsah stanovených povinností. Připomíná výhody německé právní úpravy, která rozlišuje garanta ochránce a garanta dozorce.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Jany Havlákové je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu, Autorka v práci prokázala hlubší znalost obecně teoretických otázek trestní odpovědnosti.

Otázka k obhajobě: Výhody a nevýhody ustanovení § 112 tr. zák. z roku 2009.

V Praze 3. 1. 2016

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
konzultant